

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

כ"ק מרן הגה"ק
מראחמיסטריווקא זי"ע

פניני נועם שיח - ה

ראה תשפ"ו
יוםא דהילולא השלישי

מכון אפריון לשלמה

ליקווד תשפ"ו

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

משפחת סאנדער הי"ו

לע"נ האשה החשובה

מרת רחל בת ר' שמואל אלכסנדר ע"ה

נכדת הרב החסיד מו"ה שלמה זלמן הכהן סאנדער ז"ל

בנו חורגו של הגה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זי"ע

אשת הגאון החסיד רבי אפרים ראזען שליט"א

דומ"ץ טארטיקוב, מח"ס הליכות שינה

נלב"ע י"ד מנחם אב תשפ"ו

ת.נ.צ.ב.ה.

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב חי יצחק טברסקי זצ"ל

האדמו"ר הרב חי יצחק טברסקי זצ"ל- נולד ב-ד' אלול ה'תרצ"א (1931) בירושלים. אב סבו, האדמו"ר רבי מנחם נחום טברסקי (רבי נחומש"י) היה סנדקו. נקרא על שם זקנו ר' יצחק מסקווירה. בילדותו, לאחר חג הפסח ה'תש"ד (1944), חלה סבו האדמו"ר רבי דוד הוסיף לו את השם 'חי'. למד בתלמוד תורה ובישיבת עץ חיים, שם התקרב לרב איסר זלמן מלצר, שאותו החשיב לרבו. היה חלק מ'חבורה' בראשות רבי יוחנן פרלוב מסטולין, שכללה בחורים ירושלמים מיישיבת עץ חיים, וגם אליו נסע מפעם לפעם לחיפה. למד בישיבת בעלז. הושפע מרבי שלמה גולדמן מזוויהל. אדמו"ר גור התגורר בשכונתו ברחוב 'שפת אמת' בירושלים, והוא התקרב אל ה'אמרי אמת' וה'בית ישראל'. היה ידידם של ה'לב שמחה' וה'פני מנחם'.

ב-כ' אדר א' ה'תשי"ד (1954) נישא במנהטן שבניו יורק. לאחר נישואיו חותנו, האדמו"ר רבי יעקב יוסף טברסקי מסקווירה הפך לרבו. רבינו גר לצידו בשדרת בדפורד בווליאמסבורג ולמד איתו בחברותא כשעתיים בכל יום. בשנת ה'תשי"ז (1957) חותנו עבר לגור בשיכון סקווירה שייסד ורבינו עבר איתו. שם מונה לראש מוסדות סקווירה. שימש גם כבעל התפילה בימים נוראים. ב-כ' כסליו ה'תשמ"ב (1981) אביו נפטר ורבינו מונה לאדמו"ר בארה"ב, לצד אחיו הגדול, הרב ישראל מרדכי, שמונה לאדמו"ר בישראל. האדמו"ר ממכונבקה, זקן אדמו"ר י"י בית צ'רנוביל, פרסם מכתב שבו מינה את שניהם וביקש שלא יסרבו למינוי. רבינו עבר לבוור פארק והתחיל לכהן כאדמו"ר. לאחר פטירת אחיו הנהיג את החסידות בשותפות עם בנו-אחינו, רבי דוד, האדמו"ר בישראל. החסידות בראשותו מונה ת"ת בבבור פארק, במונסי ובלייקווד, ישיבה קטנה וישיבה גדולה בבבור פארק, בית ספר לחברותא וכוללי אברכים. ענוותן מופלא. כיבוד ההורים שלו היה מופלא. נפטר ב-כ"ט אב ה'תשפ"ג (2023). חי כ-92 שנים. ציונו בניו-יורק, ארה"ב.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' דוד. **אביו:** האדמו"ר רבי יוחנן מראחמסטריווקא. אמו: מרת אסתר רבקה (לביט וילהלם). **אשתו:** מרת מרים בת רבי יעקב יוסף טברסקי, האדמו"ר מסקווירה (נישא ב-כ' אדר א' תשי"ד - 1954). **בניו:** רבי מרדכי (חתן דודו רבי זאב טברסקי. ב-ט' סיון ה'תשנ"ב התמטט ונפטר בפתאומיות), ר' יעקב יוסף, ר' דוד משה (ממלא מקומו בהנהגת החסידות בבבור פארק), ר' ישכר דב (האדמו"ר מראחמסטריווקא לייקווד), ר' אברהם יהושע העשיל (האדמו"ר מרחמסטריווקא במונסי), ר' ישעיהו משולם זושא (כיהן כאדמו"ר מרחמסטריווקא בלידן וכעת מכהן באדמו"רות בויליאמסבורג-ברוקלין), ר' יעקב יוסף (האדמו"ר מרחמסטריווקא בלידן), הרב מנחם נחום (האדמו"ר מרחמסטריווקא בשכונת אוק-ענדוויין לייקווד). **בנותיו:** מרת ציפורה (נישאה לר' צבי אלימלך הלברשטאם, האדמו"ר מבארנב במונסי), מרת פייגא שפרה (נישאה לרבי מנחם מנדל הגר, האדמו"ר מוויז'ניץ קיימישא), מרת חוה (נישאה לר' מרדכי טברסקי), מרת חנה סימא (נישאה לר' מנחם נחום טברסקי), חתנו ר' מרדכי אהרן טברסקי (ראש ישיבת מאור עיניים של חסידות ראחמיסטריווקא ירושלים). **מרבתי:** הגאונים הרב איסר זלמן מלצר, האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוויהל, האדמו"ר ר' אהרון רוקח מבעלז, האדמו"ר רבי יעקב יוסף טברסקי מסקווירה. **מספריו:** יאמרות טהורות- עשרה כרכים על התורה ועל המועדים.

הרב החסיד מו"ה יהושע חיים קאטסון משב"ק ויד ימינו של כ"ק אדמו"ר הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע סיפר, שבשנת ה'תשמ"ד הרבי אושפז ביה חולים, ועבר ניתוח בעש"ק. הרב היה חלש מאוד. ביום הראשון אחר השבת, אמו מארץ ישראל התקשרה אליו לדרוש בשלומה. הרבי התאמץ בכל כוחו לדבר בקול ולעשות את עצמו כאילו שהוא מרגיש טוב, כדי שלא לצער את אמו. הדבר עלה לו בקושי רב, לאחר המאמצים האלה, נחלש מאוד עד כדי התעלפות.

לפני שנים נכנסתי אצל רבינו ליקוויטל צימר - שם קיבל את הקהל לעצה ולברכה. היה שם שולחן ישן וכיסא ישן והרבה ספרים. ראיתי את הרבי עומד ליד המזגן שהיה מלוכלך מפירותים ודומיהם והוא מנקה את הלכלוכים בידו. מיד נגשתי אליו ועזרתי לו. הרבי הסתכל עלי במבט תמה ושאל: "אתה חושב באמת שאני כזה יהודי זקן?"

כאשר הרבי התחיל להנהיג את עדת צאן מרעיתו לאחר פטירת אביו זי"ע, רבינו לא קיבל חלק בירושה חסידות עם אלפי חסידים. הוא הגיע לבורו-פארק עם גבאי אחד וזהו. עם הזמן התחילו המוני אנשים להבין ולהכיר שלפניהם איש מורם מעם משכמו ומעלה - גדול בתורה ויראה - האצילות המופלאה שקרנה מאור פניו ה'ק' כבשה את לבבות בני ישראל - העיוות והפסגות הנדירה - ה'אמת' במלאו אמירותה - כל אלה משכום כבחיילי קסם - עד כשאנשים שמע שיש המולה תחביר ומלך החסידות התחיל לנהור ושאל את בני ביתו מה קרה. הם אמרו להתחמם לאורו, וגדלה עדתו לתפארת בית ישראל, ונעשה למנהיג דגול בישראל - אשר אל הקודש פנימה מגיעים מסוף העולם ועד סופו.

היו יחידים שלא השלימו עם התפתחות החסידות. אחד מהם הגדיל לעשות, הוא התחיל להציץ לבניו של הרבי. לעשות שחוק מאביהם הגדול ולהשפיל את כבודו בעיניהם. נמנמן להשדבר הכניע את בני ביתו ומקורביו. פעם אחת כשאות מבניו של הרבי עשה שמחה, החליטו מקורביו שלא להזמין את האדם הזה לשמחה. עד כשאנשים שמע שיש המולה תחביר ומלך החסידות התחיל לנהור ושאל את בני ביתו מה קרה. הם אמרו לו שהמקורבים החליטו שלא להזמין את פלוגי לפי שהוא מבזה ומשפיל את כבוד הרבי ועושה שחוק מכולנו.

הרבי אמר להם: "אני לא מבין, אנחנו מתפללים שלוש פעמים ביום לקב"ה, ומבקשים "ונפשי כעפר לכל תהיה" אנא! אני מבקש מכם, השאירו לאותו אדם לעשות את אשר יחפוץ ואל תתייחסו אל מעלליו, תזמין אותו לשמחה כמו שאר האנשים שאתם מזמנים ותקרבו אותו"

(הסיפורים מעובדים מתוך העלון הנפלא 'נעום שיח'- א"ב סאנטוב שליט"א)

הזפריע!

ספר נועם שיה כיבוד אב ואם

אוצר שיחות המלהיבות את הלב
משולבות בעובדות נפלאות והנהגות מגדולי ישראל

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

איגרת נדירה מאת המשפיע המפורסם
הרה"ג רבי אברהם אלימלך בירדמן שליט"א

שמחו בה' וגילו צדיקים

בעוה"ש"ת ט' בסבת תשע"ה

הנה התגלה עתה אור מופלא, הלא המה גליציות "נועם שיה", והם אוצר שיחות דברי תורה אמרים יקרים יוצאים מבאר מים חיים, שנאמרו לעם דורשי ה' ע"י המשפיע הגדול והמפורסם מרבנים החשובים דליקוואד הגה"ח רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד דק"ק סאנטוב, והדברים יוצאים מן הלב להשקות את בני ישראל, דברים נשנים מתוקים מדבש המלהיבים את הלבבות ומעוררים לתורת ה' ולעבודתו, אשרי לו שזכה להאיר ולהשפיע על אח"י הצמאים לדבר ה' ואני בתוכם שכבר דליתי מנהר הגדול הזה.

על כן יפה ונאה עשו כעת אשר קיבצו את הגליציות לפונדק אחד, ולהוציא ספר יפה ומפואר "נועם שיה", אשר יוצא לאור לגלגל שמחת לבו בנשואי בנו החתן המופלג בתור"ש ב"י, ובדאי יתקבל ספר נפלא זה ברוב חיבה אצל אחינו בני ישראל המבקשים את ה'.

השי"ת יהיה בעזרו ויפוצו מעיינותיו חוצה, לגלות ולהאיר בקרב עמך ישראל את האור כי טוב, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה, וימשיך במפעליו הברוכים בעון ותעצומות, מחיל אל חיל ילכו, בבריות נופא ונוהרא מעליא, ויורוה נחת דקדושה מכל יוצ"ח, מתוך שמחה והרחבת הדעת דקדושה, עדי נוכח לביאת משיח צדיקנו בב"א.

אברהם אלימלך בירדמן

המסדה:

1-718-384-1324

עריכה:

מכון אפריון לשלמה

ליקווד

9996551.z@gmail.com

כ"ק מרן הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע

יארצייט השלישי, ד' שופטים כ"ט אב

פניני נועם שיח - ה

עובדות וסיפורים נפלאים

מפי הרה"צ רבי יענקעלע טווערסקי שליט"א

בן אחיו של מרן הרבי זי"ע

עליז ושמח בטבעו

שמעתי מהרה"צ ר' יענקעלע טווערסקי שליט"א: בטבעי אני אדם עליז ושמח, ובצעירותי הייתי צוחק ומחייך הרבה. בשנים הראשונות אחר נישואי, אירע פעם שיהודי זקן הגיע להסתופף בצל הרבי באחד הימים טובים, ובשעת השולחן הטהור שנערך אחרי הצהריים, ישבתי בסמוך אליו, ומדי פעם חייכתי וצחקתי כהרגלי.

הרבי שהבחין בדבר, הבין שהאיש ההוא מרגיש אי נעימות, והוא חושב שאני צוחק ממנו, על כן קודם מנחה קרא לי הרבי, ואמר לי: איך וויל דיר עפעס זאגן, דא זיצט דער אין דער עלטערער איד, און עס קוקטמיר אויס אז ער כאפט נישט אז דו ביסט א פרייליכער, ער איז אסאך עלטער פון דיר, ער רעדט נישט מיט דיר. גיי זאג אים, אז דיין טבע איז אז דו לאכסט א גאנצע צייט

[אני רוצה לומר לך משהו, יושב כאן יהודי מבוגר פלוני, ונראה לי שהוא אינו תופס שאתה בטבעך עליז ושמח, הוא הרבה יותר מבוגר ממך, הוא אינו רגיל לשוחח אתך. לך תאמר לו, שהטבע שלך הוא שאתה צוחק כל הזמן]...

עשיתי כמצות הרבי, וניגשתי אל היהודי, ואמרתי לו מה שהרבי ציוה לי להגיד. אחר תפילת מעריב, ניגש היהודי אל הרבי ואמר לו: איך האב געקלערט אז יענקל וויל זיך טשעפען מיט מיך, אבערער קומט מיר זאגן אז ער לאכט א גאנצע צייט, ער איז אזוי געבוירן געווארן
[חשבתי לעצמי, שיענקל רוצה להציק לי, אולם הוא בא לומר לי שהוא צוחק כל הזמן, הוא נולד כך]...

הוראה לדורות

פעם שאלתי את הרבי, אודות אחד מבני המשפחה, נכד לצדיקי בית טשערנוביל, שהיה לו איזה נידון לגבי ה"חתן מאל", שהצד השני לא רצה שיערכו "חתן מאל", אם להתעקש שיהיה או לא.

והרבי השיב לי: צריך לעשות את מה שצריך, צריך לבקש שרוצים לערוך "חתן מאל", אך כאשר מתקרב מועד החתונה, ורואים שהצד השני מתעקש ואינו מסכים בשום אופן, אז יש ענין של "וויתור"...

והוסיף הרבי: בכל מצב צריכים להשתמש בשכל הישר מהו רצון ה'. אם יש לך מנהג מסוים, תבקש לקיים אותו. אך כאשר מגיע למעשה, יש ענין של "וויתור"...

והרבי אמר לי אז: בהוראה זו תוכל להשתמש לדורות! בכל עת מצוא צריכים לחשוב היטב מהו רצון ה'. מותר לאדם לבקש מה שחשוב לו, אבל צריכים לידע שיש גם כן ענין של "וויתור".

אינני יכול ליתן ספר כזה

כידוע היה הרבי מעניק את הספה"ק "מאור עינים" לבחורי "בר מצוה", אמנם לבחורים ליטאים לא היה נותן. היה פעם בחור ליטאי יתום

שנעשה "בר מצוה", והרבי חיפש איזה ספר שיוכל להעניק לו, והיות שלפעמים הייתי קונה עבור הרבי ספרים, על כן הצעתי לפניו לקנות את הספר "בינה לעתים", מאת רבי עזריה פיג'ו זי"ע, אשר יצא אז מחדש לאור עולם בשני כרכים, ואכן הרבי הסכים שזה רעיון טוב.

רכשתי את הספר, וכאשר הבאתיו אל הרבי, הסתכל על הספר ואמר לי "איך האב א פראבלעם!" [יש לי בעיה], שאלתי את הרבי מה הבעיה? השיב הרבי: דער פראבלעם איז, איך קען נישט גיבן א בר מצוה בחור א ספר וואס איך האב נאך נישט געלערנט. איך האב אמאל געזען דעם ספר "בינה לעתים", אבער איך האב דאס נאך נישט דורך געלערנט. די "בר מצוה" איז די אנדערע וואך, איך וויל דו זאלסט קויפן נאך א סט, איך וועל דאס דורך לערנען, וועל איך דאס קענען גיבן פארן בר מצוה בחור.

[הבעיה היא, שאינני יכול ליתן לבחור בר מצוה ספר שעדיין לא למדתי. ראיתי פעם את הספר "בינה לעתים", אבל עדיין לא למדתי אותו. הבר מצוה תתקיים בשבוע הבא, אני רוצה שתלך לקנות עוד סט, ואני אלמד אותו, ואז אוכל להעניק אותו לבחור הבר מצוה את הספר הזה].

ואכן כך עשיתי, קניתי עוד סט, והבאתיו להרבי, ולמד בו, ואחר כך היה באפשרותו להעניק את הספר הזה לכבוד ה"בר מצוה"...

"כיבוד אם" קודם התפלה

בשנים הראשונות אחר נישואי, היתה זקינתי הרבנית הצדקנית מרת אסתר רבקה ע"ה (אמו של הרבי), שולחת "חנוכה געלט" [מעוֹת חנוכה], לנכדיה המתגוררים באמערקא (עד להסתלקותה בשנת תשנ"ג). הרבי היה תר ומחפש אחרי תיכף בבוקרו של יום בתחילת ימי החנוכה, עוד קודם תפילת שחרית, כדי ליתן לי את ה"חנוכה געלט" ששלחה זקינתי.

הדבר היה לפלא בעיני, מדוע נחוץ לו כל כך ליתן את המעוֹת קודם התפילה דייקא. מלבד זה היה הרבי מעניק לנו בני המשפחה ג"כ "חנוכה

געלט" משל עצמו, אבל זה לא היה בזמן קבוע, אלא במשך ימי החנוכה, לפעמים קודם תפילת מנחה, ולפעמים קרא לנו לחדרו, ולא היה זה בדווקא.

אחר הסתלקותה של זקינתי הרבנית, הבחנתי ששוב אינו מזדרז ליתן לי את ה"חנוכה געלט", תיכף בבוקר, קודם תפילת שחרית. שאלתי את הרבי: האם הרבי כבר אינו נותן מעות חנוכה קודם התפילה?

השיב לי הרבי: מה? הלא לפני התפילה אסור להתעסק בענייני ממון!, אלא שעד עתה היה לי בזה מצוה של "כיבוד אב ואם", שהרי אמי היתה מתקשרת אלי קודם ימי החנוכה, שאתן מעות חנוכה לנכדיה המתגוררים באמעריקא, ורציתי לגשת אל התפילה אחר שקיימתי מצוה רבה זו, כי דבר גדול הוא לקיים מצוה קודם התפילה, על כן הייתי מזדרז ליתן לך את המעות תיכף בבוקר קודם התפילה...

יש לך "רבי"

אחר נישואי, נכנסתי אל הרבי לשאול כמה שאלות, אבל הרבי אמר לי "איני יכול לענות לך". שאלתי אותו מה הטעם שאינו יכול לענות לי? השיב לי הרבי: הרי יש לך "רבי", עד עתה הסתופפת בצילו של אחי הרבי בירושלים, אתה צריך לשאול אותו, למה אתה שואל אותי? אמרתי להרבי: אם הרבי סובר כך, אשאל את הרבי מירושלים...

התקשרתי אל הרבי מירושלים, אבל הוא לא רצה לענות לי על שאלותי. כעבור כמה שבועות, קיבלתי מכתב מהרבי מירושלים, ובו כתב הרבי שאמנם עד עתה היית מתייעץ עמי, אבל מעתה ואילך תראה להתיעץ על כל דבר עם אחי הרבי.

הלכתי אל הרבי, והראיתי לו את המכתב, אמר לי הרבי: אני "רבי"? זה נקרא "רבי"? אמנם הרי כתוב בתורה (שמות פרק כ' פסוק י"ב) "כבד את אביך", ודרשו חז"ל (מסכת כתובות דף ק"ג עמוד א') "ואת" לרבות אחיך

הגדול, ולמעשה אין לי כל כך אפשרות לקיים מצוה זו, אבל עכשיו על ידי שאענה לשאלותיך, אקיים בכל פעם מצות עשה זו לשמוע בקול אחי הגדול, שהרי הוא ציוה לי לענות לך...

אמרתי להרבי: מה הפירוש שהרבי אינו "רבי"? הרי הרבי עורך "טישין" [שולחנות]? ענה לי הרבי: יא, ס'איז א קהילה, מ'קומט זיך צוזאם פרייטאג צונאכטס, אבער ס'האט נישט מיט מיר [כן, זה קהילה, מתאספים בליל שב"ק, אבל אין לזה שייכות אלי]...

בשביל אמי עשיתי כן

כאשר הרבי היה מתפלל לפני התיבה, הייתי אומר לו שהעולם נהנה מאוד מתפילתו, ושהוא "בעל תפילה" נפלא. כמו כן היתה הרבנית אומרת לו שהתפלל טוב מאוד.

אבל הרבי היה מגיב: אני "בעל תפילה"?! זקני הרה"ק רבי דוד זי"ע היה "בעל תפילה" גדול! אנשים היו באים לשמוע את תפילתו, אבל האם אני "בעל תפילה"?!...

פעם אחת, בשבת קודם כ"ה תמוז, יום היארצייט של אמו הרבנית הצדקנית ע"ה, התפלל הרבי "קבלת שבת" לפני התיבה לרגל היארצייט, ואחר התפילה אמרתי להרבי שהתפלל טוב מאוד. אמר לי הרבי: אכן, בשביל אמי הייתי צריך להתאמץ בכל כוחי!...

הייתי לומד בעל פה

התמדת התורה של הרבי היה באופן מבהיל ביותר. כאשר יצאו לאור לראשונה הקונטרסים של "ששה סדרי משנה", מחולקים לפי מסכתות, שהיו מחלקים ללמוד לעילוי נשמה, ראה הרבי שאני לומד בקונטרסים

כאלו, ושמח עליהם כמוצא שלל רב, כי עד אז היו רק המשניות הקטנים של שלושה כרכים של הוצאת "אשכול", וביקש ממני שאשיג עבורו את הסט, כי עדיין לא היה נפוץ אז בכל המקומות. ואכן לאחר זמן מה הייתי בארץ ישראל וקניתי עבורו את המשניות, וכשחזרתי נתתי לו את כל הסט. לאחר כשבוע נסע הרבי לארץ ישראל לרגל היארצייט של אביו, ונטל עמו עשרה קונטרסים של משניות, וכאשר חזר אמר לי "האסט מיר ממש געראטעוועט, איך האב געקענט לערנען משניות אויפן וועג" [ממש הצלת אותי, יכולתי ללמוד משניות בדרך]. ואז הפטיר הרבי כלאחר יד: כשלא היה לי הייתי לומד בעל פה, משניות הרי מותר לומר ללמוד גם בעל פה, אבל אם יכולים ללמוד בפנים הוא יותר טוב...

ענוה פסולה

פעם אמרתי להרבי שאני מעדיף לעמוד בשעת התפלה מאחור, ולא לעמוד אצל ה"מזרח", כי כשעומדים למטה רואים יהודים שמתפללים, וזה מביא לידי התעוררות, אבל כשעומדים למעלה רואים קיר...

ענה לי הרבי: צודק! אבל כשעומדים למטה משוחחים יותר, מה שאין כן כשעומדים למעלה. לכן עדיף לעמוד למעלה, גם אם תחשוב על הקיר, העיקר שלא לשוחח בשעת התפילה. והרבי הוסיף שעניות כגון זו היא "ענוה פסולה", שאין רוצים לעמוד למעלה, ולבסוף באים לידי שיחה...

הקפיד על שלשה דברים

בכל ליל שבת קודש, כאשר רקדו אחר עריכת השולחן הטהור, הקפיד הרבי מאוד על שלשה דברים, הא' שהשולחן יהא מכוסה לגמרי במפה, הב', אם הבחין שנפלו חתיכות או פירורים מן החלה על הרצפה, היה נזהר

להרימם, והג', אנשים היו מחזיקים את הסידורים לכל הכיוונים, והרבי היה נזהר שהסידור יעמוד כראוי לצד מעלה, וגם שלא יהיה סידור על חומש וכדומה.

כזה גילוי אלקות

בשבתות וימים טובים הייתי נוהג ללכת רגלי מביתו של מו"ח בשכונת פלעטבוש, לבית מדרשו של הרבי בבארא פארק. פעם בחג הסוכות כאשר הגעתי, שאל אותי הרבי "כמה סוכות ראית על אושן פארקוויי (רחוב המרכזי בפלעטבוש)?", אמרתי לו שראיתי כעשרים סוכות, וראיתי על פניו שיש לו הנאה גדולה למשמע הדברים.

כעבור מספר שנים, כשבאתי אל הרבי בחג הסוכות, אמרתי לו שהיום ספרתי בדרך את הסוכות, ויש כבר למעלה ממאה סוכות! כשמוע הרבי את דברי הגיב בהתפעלות: אוא גילוי אלקות איז שוין דא!! ס'איז שוין דא אויף "אושן פארקוויי" הונדערט סוכות! מענטשן גייען אדורך און צוברעכן זיי נישט [כזה גילוי אלקות יש כבר, כבר יש על אושן פארקוויי מאה סוכות, אנשים עוברים שמה ואינם שוברים אותם]...

אחר כך כאשר הרבנית הצדקנית נכנסה, פנה אליה הרבי ואמר בהתלהבות: האסט געהערט? יענקל זאגט אז ער איז געגאנגען פון זיין שווער ביז דא, גאנץ אושן פארקוויי, און מ'זעט שוין אויפן גאס הונדערט סוכות! [שמעת, יענקל אומר שהוא הלך מבית חותנו עד כאן, לאורך כל אושן פארקוויי, וכבר רואים על הרחוב מאה סוכות]...

א לומדישע ספר

הרבי סיפר לי שהרה"ח ר' שמואל מרגליות אמר לו, שבישיבת "בית התלמוד" שמע מאת הגאון רבי חיים ויסוקר זצ"ל, שהחסידים גנבו את האור החיים הק', כי מתחילה היה זה "ליטווישע ספר", א "לומדישע ספר", אבל החסידים באו וגנבו אותו לעצמם, ולצערינו אין אנו יכולים ליהנות מספר זה, אבל אלו שיש להם שכל, כן מעיינים בו...

הרבי אמר על עצמו שהפליא מאוד את דבריו, ואמר לר' שמואל: זאגט'ס איבער נאכמאל [תחזרו על זה שוב]...

יהיו בעיניך כחדשים

כאשר נדפס מחדש הספר "ראשון לציון" להאור החיים הק', על מסכת ברכות, צטטתי לפני הרבי קטע אחד שמובא שם

הרבי הגיב בהתפעלות "דער אור החיים הקדוש שרייבט אזוי?" [האור החיים הקדוש כותב כך], וביקש לראות זאת בפנים הספר, ועיין בזה כמה פעמים והתלהב מאוד. ואכן בספרו "אמרות טהורות" מוזכר ענין זה כמה פעמים.

לאחר זמן סיפרתי לאדם אחד שהראיתי להרבי קטע זה בראשון לציון, והרבי נתלהב מאוד. אמר לי האיש "כבר לפני שלושים שנה חזר הרבי על קטע זה בישיבה בסקווירא"..." היה נראה על הרבי כאילו הוא רואה עכשיו קטע זה לראשונה...

להיזהר בכבודו של אדם

כידוע היה הרבי מחלק "מצות מצוה" בליל הסדר, ולבני המשפחה והקרובים היה נותן יותר. אני הייתי סמוך בשעת ה"סדרים" על שולחנו

של מו"ח זצ"ל (כל זמן שהיה בחיים), ובפעם הראשונה שבאתי לקבל מצה מהרבי, אמר לי: הרי חותנך עורך "סדר", אם אתן לך מצות זה יכול ח"ו לפגוע בחותנך.

אמרתי להרבי: לחותני אין "מאפיית מצות" פרטית, והוא אופה את ה"מצות מצוה" במאפיית בעלזא, וכל מצה עולה לו כסף, על כן אדרבה, אם אני מביא עימי שתי מצות, זה מיקל עליו...

כשראיתי שהרבי עדיין משתהה מליתן לי מצה, אמרתי להרבי שחותני בעצמו אמר לי כן, אז אמר הרבי: אה, אם כן קח מצה אחת. אחר כך הרהר הרבי כמה רגעים ואמר לי: קח עוד מצה, שיהיה לך לכל "סדר" מצה אחת...

ביום השני של יו"ט נכנסתי אל הרבי, ואמרתי לו שחותני נהנה מאוד שהבאתי עימי שתי "מצות מצוה", וכך היה לו יותר בריוח. ואז שאלתי את הרבי: הרי הרבי היה יכול ליתן לי שלש מצות, וכך היה לי ל"סדר" אחד את המצות של חותני, ול"סדר" אחד את המצות של הרבי?

ענה לי הרבי: אילו הייתי נותן לך שלש מצות, היית יכול להשתמש ב"סדר" אחד רק המצות הללו, ולא היית נוטל כלל מן המצות של חותנך, ודבר זה היה עלול לגרום לו צער, אבל עכשיו שנתתי לך רק שתי מצות, היית מוכרח להשתמש בכל "סדר" גם עם המצות של חותנך, וכך הוא מרגיש בכל "סדר" שאתה צריך להגיע למצותיו, ואתה משתמש בהם, ויש לו מזה קורת רוח...

אמרתי להרבי: חותני אינו מן האנשים שעושים חשבונות כאלו. אבל הרבי חזר על דבריו והגיב: זה לא משנה אם הוא מן האנשים הללו או לא, צריך להיזהר בכבודו של אדם, אפילו אם הוא אומר לך שלא אכפת לו...

בימי חול המועד, כאשר חותני זצ"ל ביקר אצל הרבי, בין הדברים הודה לו על המצות שנתן לי. והרבי הגיב: אבל ראיתי שהוא יהנה גם ממך, וחותני חייך...

זה לא נקרא אחריות

כאשר הגאון הגדול רבי יצחק טוביה ווייס זצ"ל גאב"ד ירושלים עיה"ק, הגיע לראשונה לבקר באמערקא, אחר שעלה לכהן על כס הרבנות בעיר הקודש ירושלים תובב"א, והרבי שמע שהוא רוצה לעלות אליו, אמר "מה? רבה של ירושלים יעלה אלי?! אין זה מן הראוי".

אחד ממקורבי הרבי אמר להרבי "הרי הוא היה תמיד מגיע לבקר?", אמר לו הרבי "עד עתה היה מגיע אלי לביקורי גומלין, מכיון שהייתי כמה פעמים באנטווערפן, שם כיהן רבי יצחק טוביה כדיין בשטיבל דחסידי גור, וביקרתי אצלו, והוא היה מחזיר לי ביקור, ולפעמים אירע שלא הספיק, על כן כשהיה מגיע לאמערקא, היה מחזיר לי ביקור, אבל עכשיו הוא "רבה של ירושלים", ואין זה כבוד להדור שהוא יעלה אלי, מה יאמרו על זה, שאני הנחתי לרבה של ירושלים להגיע אלי לביקור?, אני מוכרח להקדים ולבקר אצלו".

למעשה הגיע רבי יצחק טוביה לביקור תחילה אצל הרבי. בתחילת הביקור, כשראה רבי יצחק טוביה שהרבי תמה על הביקור, אמר להרבי "הרי תמיד הייתי מגיע אליכם לביקור?! אמר לו הרבי "אבל עכשיו אתם רבה של ירושלים, צריכים ליטול אחריות על הרבנות", נענה רבי יצחק טוביה: לא זה נקרא "אחריות"...

לא אמרתי לך כלום

כאשר בני היה כבן שלש שנים, הבאתי אותו בחול המועד לבית המדרש, וכדרך העולם היה לבוש חולצה צבעונית, כרגיל בימות החול. כאשר הרבי נכנס לבית המדרש והבחין בכך, נטל "שולחן ערוך הרב" הלכות יום טוב, והראה לי מה שכתב שם "וכן בגדי יו"ט צריכים להיות יותר טובים מבגדי שבת" (עיין סימן תקכ"ט סעיף ז). והפטיר הרבי: א ייגל,

אפילו א קליין יינגל, טאר נישט גיין "חול המועד" מיט א קאלירטע העמד
[ילד, אפילו ילד קטן, אסור לו ללבוש בחול המועד חולצה צבעונית]...

שאלתי את הרבי "מה אעשה, הרי אני כבר נמצא כאן?", ענה לי הרבי
"מה הפירוש? הרי אתה מתגורר במרחק של חמש דקות מבית המדרש,
לך הביתה, תלביש לו כתונת לבנה, ותחזור..."

שאלתי את הרבי: למה אין הרבי מורה כך לכולם? אולי שהרבי יוציא
הוראה לרבים, שצריכים ללבוש בחול המועד בגדי שבת. השיב לי הרבי:
האם אני "פוסק"? אמרתי להרבי: הרי הרבי אמר לי! ענה לי הרבי: אני
אמרתי לך?? הראיתי לך מה שכתוב בשו"ע הרב, לא אמרתי לך כלום!...

אחר התפילה פנה אלי הרבי ואמר: אני מקווה שאתה לא ברוגז, אתה
נכנס לכאן מספיק, אני חושב שמותר להראות לך את דברי השו"ע הרב...

למד עד אשמורת הבוקר

בשנת תשנ"ט, כאשר יצא לאור עולם הספה"ק "אור התורה",
מהרה"ק רבי שלום תאומים זצ"ל (בן אחיו של ה"פרי מגדים") - תלמיד של
הרה"ק בעל דגל מחנה אפרים ואחיו הרה"ק רבי ברוך ממעזיבז זי"ע -
והוא ספר עמוק מאוד, הבאתי את הספר להרבי בלילה אחר קבלת הקהל.

למחרת אמרה לי הרבנית "מה עשית?!" הרבי כמעט לא הניח עצמו
לישן בלילה, עד אשמורת הבוקר עיין הרבי בספר שהבאת..."

כעבור כמה ימים, פנה אלי הרבי לפני תפילת מנחה ואמר לי: אם אתה
רואה "חסידים" ספר" חדש, אל תביאנו אלי אחר קבלת הקהל, אלא
עדיף שתביא את הספר במוצאי שבת, שאז יש לי יותר פנאי לעיין בזה,
ולא בתחילת השבוע. והרבי הוסיף "לקחת לי את כל השבוע, במשך כל
השבוע היו מעייני נתונים בספר הזה..."

תראו לקרב אותו

בליל החתונה שלי, התפללתי יחד עם הרבי את "תפילת ערבית" עם "קידוש לבנה".

אחר התפילה פנה הרבי אל נכדיו, ילדים כבני שש ושבע, ואמר להם: תברכו את החתן בברכת "מזל טוב", ודעו שהוא קרוב משפחה שלנו, אביו הוא אחי, והוא עכשיו "חתן", הוא מגיע לגור כאן באמריקא, מהיום כבר אינו "אורח", כי הוא מתחיל להתגורר כאן, תראו לקרב אותו...

תפס אותי געשמאק

פעם שאלתי את הרבי, האם יש ענין ללמוד כהכנה לקראת הימים הנוראים את מסכתות "ראש השנה יומא וסוכה". השיב לי הרבי שהרה"ק ה"פני מנחם" זי"ע סיפר שאביו הרה"ק ה"אמרי אמת זי"ע היה נוהג ללמוד מסכתות אלו לפני הימים הנוראים.

והרבי הוסיף ואמר: אצל הלומדים בישיבת "עץ חיים" היה זה דבר רגיל, שבוע לפני "פורים" התחילו ללמוד "מסכת פסחים", ובהגיע "ליל בדיקת חמץ" סיימו את המסכת.

שאלתי את הרבי: מה עשו אם הגיע "ליל בדיקת חמץ" ולא סיימו עדיין? השיב לי הרבי: כמה נשאר? שלושים דפים?! לא הלכו לישון, ונשארו ללמוד כל הלילה, עד שסיימו את המסכת, הגאון רבי אברהם משה האמבערגער זצ"ל היה עושה כן, אצלינו בישיבה היה זה דבר רגיל... שאלתי את הרבי: ומה היום? אבל הרבי השתמט וענה לי: מה זה משנה לך...

והנה באחת השנים יצא לי להיכנס לחדרו של הרבי באמצע "קבלת הקהל", והיה זה שני ימים קודם ראש השנה, וראיתי שהגמרא פתוחה

בסוף מסכת "ראש השנה", אמרתי להרבי: אני רואה שהרבי מסיים את מסכת "ראש השנה"?! השיב לי הרבי: איני יודע, בדיוק הסתדר כך... בהגיע ימי חג הסוכות של אותה שנה, הייתי צריך להתייעץ עם הרבי אודות איזה שידוך, ונכנסתי לסוכתו, והנה אני רואה שהוא אוחז במסכת "סוכה" דף מ"ד...

כאשר הרבי הבחין שאני מתבונן על הגמרא, אמר לי: בשנה זו תפס אותי "געשמאק" ללמוד את מסכתות "ראש השנה" ו"סוכה", שאלתי את הרבי "מה עם מסכת "יומא"? אך הרבי השיב "למאי נפקא מינה"... לאחר מכן נודע לי מבאי ביתו, שהרבי למד גם את מסכת "יומא", רק שהוא לא רצה לגלות לי...

אצלי אין רואים כלום

בכל שנה בימי הסליחות הוה מרגלא בפומיה דהרבי: אצל אבי זצ"ל קודם ה"סליחות" שרר פחד איום ונורא, לא היו יכולים להביט בפניו, אבל אצלי אין רואים כלום."

אמרתי להרבי: אבל העולם אומרים גם על הרבי, שלפני ה"סליחות" יש פחד ורעדה?! ענה לי הרבי: זה אינו כלום, הם רואים בספרים שאצל צדיקים הקודמים היה כן, והם מודמים לראות זאת אצלי, אבל האמת היא שאין רואים אצלי כלום...

למלאכים מותר ולי אסור?

פעם כשיצא הרבי ללוות אחד האדמורי"ם שביקר אצלו, אמר האדמו"ר להרבי שאינו צריך ללוותו. אמר לו הרבי: מובא שאדם שעושה מעשה טוב, מלווים אותו "מלאכי השרת", למלאכים מותר ללוות ולי אסור?...

סיפר א' שכשהיה אברך צעיר הלך ברחוב בימות החורף והיה שלג גדול, וראה איך שרבינו [כ"ק מרן אדמו"ר מרן מראחמיסטריווקא-ארה"ב] זי"ע מועד והחליק על הארץ על השלג, מיד ניגש לרבינו זי"ע לעזור לו לקום, וכשרבינו זי"ע נעמד ראה איך שרבינו זי"ע עומד עם חיוך בפנים, ושאלו לשמחה מה זו עושה, השיב לו רבינו זי"ע שנפל ברעיונו לומר על המשנה "איהו עשיר" מי הוא עשיר, "השמה בחלקו" מי שהוא שמח כשהוא מחליק, ובדרך כלל כשאדם מבוגר נופל מקבל מכה וכדו', אבל רבינו זי"ע באותו דקה שהחליק נפל לו ברעיונו פשט בדברי המשנה, וזה אינו אלא במאמין שהכל הוא בהשגחה מלמעלה.

"מאורי הגולה", משפטים תשפ"ד, עמ' ז'

לפני שנים - בבחורתי - כשהייתי דר בבארא פארק, הייתי מתפלל בביהמ"ד ראחמיסטריווקא. התנהגותו של מרן אדמו"ר זי"ע - פשטנותו וענוותנותו - עשו עלי רושם מיוחד.

חן מיוחד היתה המחזה לראות את הרבי זי"ע - שאף שהיה שם כסא מיוחד עבורו - שאגב היה ישן נושן בתכלית הפשטות - מכל מקום היה יכול לפעמים לשבת על אחד הספסלים בבית המדרש - בפרט בעת קריאת התורה - שלעיתים קרובות היה יושב על הספסל בביהמ"ד ביחד עם שאר המתפללים - כשאחד הנכדים יושב על ברכיו. אנשים היו יכולים לחשוב לפעמים שזה לא מתאים - עס פאסט נישט - שרבי יישב על הספסל ביחד עם שאר אנשים - אבל היה לזה חן וטעם מיוחד...

כמו כן היה הרבי הולך למקוה ביחד עם שאר האנשים, לא היה לו מקוה מיוחד - או שטיבל מיוחד - או כסא מיוחד שרק הוא יושב על זה ולא ישב עליו זר - הוא יושב על הספסל ביחד עם שאר האנשים - בתוך עמי אנכי יושב.

לאחרונה - לפני זמן לא רב - התפללתי שם בימות החול, ואחרי התפילה התיישב הרבי על הספסל ביחד עם שאר האנשים. ולפעמים כשיש "לחיים" אחר התפילה - לכבוד הנחת תפילין של בחור 'בר-מצוה' וכדו' - הוא מתיישב עם שאר האנשים כאילו אינו שונה מהם והוא כאחד המתפללים.

כ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקא-ארה"ב זי"ע היה עד לאחרונה מוריד את שקית האשפה מביתו בעצמו - לאחרונה הוא כמעט לא יכול ללכת בכוחות עצמו - אבל כל השנים היה הוא בעצמו עושה כן. פעם העיר לו אחד שלא מתאים שרבי בעצמו יוריד את הזבל, אמנם הוא בכלל לא הבין מה הוא רוצה ממנו...

פעם אחת הייתי בביתו נאווה קודש במוצאי שמחת תורה, היה זה אחר יום ארוך של עבודת ה' - עבודתו בעריכת ההקפות והטיש של נעילת החג - וראיתי בעיני איך שהוא עומד במטבח ובעצמו שוטף את כלי האכילה...

פעם נכנסתי אליו ל'קוויטל צימער' - שם הוא מקבל את הקהל לעצה ולברכה - היה שם שולחן ישן וכסא ישן והרבה ספרים... וראיתי עומד ליד המזגן [ערה קאנדיש'ן]

כ"ט אב

א"ד

שהיה מלוכלך מפירוורים ודומיהן, והוא מנקה את זה. מיד נגישתי אליו ועזרתי לו, אך הוא הסתכל עלי במבט תמה ושאלני "אתה חושב באמת שאני כזה יהודי זקן?"
הרה"ג ר' שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אבד"ק סאנטוב-לייקוואד
"נועם שיח" - כי-תבוא תשע"ד, עמ' ה'

גם... כל התשובות, כל מהלך המחשבה [של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמיסטריווקא-ארה"ב זי"ע] ה' כולו תורה, כפי שזוכרים כשננסו אליו ה' מראה בספר. שמעתי מא' שהי' מלמד שנכנס להרבי ז"ל לפני עשרות שנים עם שאלה בפיו, היות שהוא מלמד ויש אצלו תלמיד שהוא יתום מאביו ואינו יודע איך להתנהג איתו, האם ללכת איתו בקשות שילמד שלא להשתמש ולנצל זה שהוא יתום, או ללכת איתו ברכות בגלל שהוא יתום. **מיד הוציא הרבי ז"ל רמב"ם ספר המדע** והראה לו מה שכתב בהלכות דעות (הלכה י'): חייב אדם להזהר ביתומים ואלמנות מפני שנפשן שפלה וכו' והאיך נוהגים עמיהן 'לא ידבר אליהם אלא רכות' ולא ינהג בהם אלא מנהג כבוד וכו'. הרבי לא ה' לו שום שיקול שום חשבון רק אזוי זאגט די תורה, כך כתוב ברמב"ם, הרבי כידוע לאיש החניוך בארה"ב לא ה' לו שום שיטות אלא להתנהג על פי תורה, מה שהתורה רוצה מאיתנו.
"מאורי-הגולה", לך-לך תשפ"ד, עמ' ה'

שמעתי מידידי הרב החסיד מו"ה יהושע חיים קאסטן שליט"א משמשו בקודש ויד ימינו של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמיסטריווקא-ארה"ב זי"ע, שבשנת תשמ"ד אושפז האדמו"ר זי"ע בבית החולים, ועבר ניתוח בעש"ק, והיה מאוד חלש מזה. ביום ראשון אחרי השבת התקשרה אליו אמו מארץ ישראל לדרוש בשלומו. הרבי התאמץ בכל כוחו לדבר בקול ולעשות את עצמו שהוא מרגיש טוב כדי שלא לצער את אמו, והדבר עלה לו בקושי רב, כי לאחר המאמצים לדבר בקול, נחלש מאוד אח"ז עד כדי התעלפות...
הרה"ג ר' שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אבד"ק סאנטוב-לייקוואד
"נועם שיח", אמור תשע"ו, ע' י"ב

נביא כאן עובדא א' ממה שרואים שרבינו [כ"ק מרן אדמו"ר מרחמיסטריווקא-ארה"ב זי"ע] נזהר מטירחא דציבורא, סיפר המשב"ק הרה"ח ר' יהושע חיים קאסטען שליט"א שכידוע שמנהגו של רבינו זי"ע היה לעשות פתיחה לארון קודש בעת הוצאה והכנסה של הס"ת, ובסוף ימיו סבל רבינו זי"ע ממחשבים על הרגל ומאז הפסיק לעלות לפתיחה משום שהיה לו קשה לעלות במדריות. תקופה שלאחמ"כ הזמינו את רבינו זי"ע לאיזה מעמד, ובני המשפחה רצו שרבינו לא ילך לשם, וניסו לדבר על לבו להניאו מלילך שם, אך רבינו עמד בשלו, עד שא' נזכר שצריכים לעלות במדריות, ולכן אמר לרבינו זי"ע שיש שם מדריות, אמר לו רבינו זי"ע "נו! איך קען גיין טרעפ", ושאלו את רבינו זי"ע א"כ למה הפסיק לעלות להוצאה והכנסה. אמר רבינו זי"ע לא משום שאיני יכול אלא שזה לוקח יותר באריכות וזהו טירחא דציבורא.

"מאורי הגולה", ויגש תשפ"ד, עמ' ה'

אם ראשונים כמלאכים – האדמו"ר הרב משולם פייש סגל לאווי צ"ל

האדמו"ר הרב משולם פייש סג"ל לאווי (השני) מטאהש צ"ל - נולד ב-ג' בניסן ה'תרפ"א (1921) בנירטהאש, רזנות סאבולץ (הונגריה) והיה בכור בניו של אביו. משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נוצר, למד בהתמדה נפלאה, התפלל בהתלהבות, מידותיו הטובות הפליאו את כל ראויו. בשנת ה'תש"ג (1943) גויס לשירות העבודה ההונגרי ונשלח למחנות בקושיצה ובמרגיטה. בשנת ה'תש"ד (1944) נכבשה המדינה על ידי גרמניה הנאצית ומרבית משפחתו המורחבת נשלחה לאושוויץ. אביו נרצח ברח"א אלול ה'תש"ד (1944).

לאחר שהצבא האדום נכנס למרגיטה שוחרר רבינו והוא הוזמן בשנת ה'תש"ח (1948) ע"י שרידי חסידות טאהש לשמש כאב"ד ואדמו"ר בנירטהאש. כך החל לשמש כאדמו"ר השלישי של חסידות טאהש. התמיד בלימודיו יומם ולילה. התפלל שעות ארוכות בהתלהבות נוראה, ועבד את בוראו בקדושה נפלאה. ביתו היה פתוח לרווחה ליהודים הצריכים עזר וחיזקם בכל מצוקותיהם במסירות נפש לאחר שנתיים וחצי עזב את הונגריה בעקבות השלטון הקומוניסטי. בשנת ה'תשי"א (1951) עלק למונטריאל שבקנדה, ומיד הקים שם את בית מדרשו 'אהל אלימלך' טאהש. קיבץ את בניו וחיזקם לבנות את כלל ישראל מחדש אחרי החורבן הנורא.

רבים השכימו לפתחו מכל קצווי תבל ונודע לצדיק וקדוש ה' ופועל ישועות. בשנת ה'תשכ"ג (1963) הקים שיכון חסידי בשם 'קרית טאהש' מחוץ לעיר, יסד ובנה ישיבה גדולה לבחורים, הרביץ בו תורה אלפיים וכן הקים בתי חינוך לבנים ולבנות, בפרבר באגריאן. עם השנים נאספו סביבו חסידים רבים. עבד את ה' כחד מצדיק קמאי, רדף אחר השלום. ברח מן המחלוקת כמפני האש. נודע באהבת ישראל ומידותיו הנשגבות. פיזר סכומי עתק לצדקה. הגבאים ניסו למנוע את חלוקת הסכומים האדירים, כי לבית הרבי לא נשאר אפילו פרטה לפרטה, ומשהרגיש בזה הרבי, היה מטמין את הממון בנעליו למען לא ירגישו הגבאים בדבר.

כשהגבאים הערימו קשיים על הנצרכים להיכנס לבית הרבי, נישגש אלו לרבי בבית מדרשו, ואמר להם לבוא אליו כשהולך למקוה, ושם חילק סכומים אדירים. מדי יום ביומו הקפיד לסיים את כל פרקי התהילים. לא שן ולא אכל מרגע שהקיץ והיה טועם 'פת שחרית' רק לאחר חצות הלילה! בעל רוח-הקודש. נפטר ב- כ"ז באב ה'תשע"ה (2015). ציונו בקרית טאהש, בואבריאן (קנדה). חי 94-שנים. בנו רבי אלימלך משמש אחריו כאדמו"ר.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' אלימלך מטאהש. **אביו:** האדמו"ר ר' מרדכי סג"ל לאווי הי"ד (רב העיירה דעמעטשער בהונגריה). **אמו:** מרת צירל (בת ר' יעקב פקעטש, מח"ס אמת ליעקב מנירבאטור). **מריבאטור): מרבותיו:** ר' אשר לאווי (דודו, רבינו נסע לישיבתו בקאלוב). **נשותיו:** מרת חווה (בת ר' יהודה ינגרטן - זיווג ראשון בין השנים תש"ו- תשנ"ו), מרת מלכה (בת ר' מנדל האס ממונטריאל, אלמנת ר' אברהם יצחק הויר - זיווג שני, משנת ה'תשס"ז). **ילדיו:** ר' מרדכי צ"ל (נפטר בשנת ה'תשנ"ח), מרת צירל (נישאה לר' אביגדור דיאל פיש, האדמו"ר מהאדס ויליאמסבורג), מרת ברכה חנה (נישאה לר' יוסף מאיר מאיער, האדמו"ר מליזנסק מונסי), מרת פריידל שרה (נישאה לר' אברהם כץ, אב"ד משכונת לאביר יעקב במונסי), מרת ששא מלכה אלטה (נישאה לר' יוסף ירחמיאל כהנא, ראש הכוללים בקרית טאהש), האדמו"ר הנוכחי, ר' אלימלך לאווי (חתן רבי נפתלי צבי לאבין מזידיטשוב). **מספריו:** יעבודת עבודה - ח' חלקים.

פעם נכנס לרבינו יהודי שהתגורר במונטריאל, ואמר לו שבא להיפרד ממנו, מפני שהוא עומד לעזוב את העיר ולעבור להתגורר בעיירה מרוחקת. העיירה היא הייתה כמעט ריקה מכל סממן יהודי, והרבי שאלו: "איך ייתכן שיהודי כמוך יגור במקום שכמעט אין שם אידישקייט?". אמר היהודי שהדבר הוא מפני שאיך לו ל"ע אסון גדול, וסיפר שהיה לו סכום גדול מאוד של כסף כדי לנקות דירה במונטריאל, וכאשר נסע פעם לאנטוורפן, נגנב ממנו כל הסכום, ועכשיו שציעיו לו איזה משרה באותה עיירה, אין לו ברירה למכור את העבור לשם כדי שתהיה לו פרנסה. אך הרבי לא הרפה, ואמר על פי כן לא **כדאי הדבר להחריב את ביתו מכל האידישקייט, וכדאי לו הישאר במונטריאל.**

לחרת, כשהיהודי התפלל בבית המדרש, נכנס יהודי לא מוכר, וניגש אליו, ושאלו אם הוא היה פעם באנטוורפן ונגנב ממנו סכום עצום של כסף, ומשהשיב לו היהודי שכן, **אמר לו היהודי בשקט שהוא נתפתה מיצרו, והוא גנב ממנו את הכסף, ועכשיו הוא מתחרט, והחזיר לו כל הכסף, ואמר לו שיש כאן עוד כמה אלפי דולרים על העוגמת נפש ותיכף ברח הגנב...** היהודי לא האמין למשמע אזניו, הוא לקח את המעטפה עם הכסף, וראה לנכון **שאכן כל הסכום העצום שנגנב ממנו נמצא שם - עם התוספת.** היהודי ראה בזאת סייעתא דשמיא עצומה שעליו להישאר במונטריאל ולא לעבור למקום ההוא, ושמה שגם הורחיק כמה אלפי דולרים מכל הגניבה הזאת, ואכן כך עשה. הוא נשאר שם, וקהל דירה חדשה והקים בית יהודי חסידי לתפארת.

שנים רבות אחר מאורע זה, גשגש היהודי באותו 'גנב' שהחזיר לפני שנים את כל הכסף. היהודי נישגש אליו והודה לו שבזכות מעשה זה נשאר במונטריאל והקים בית חסידי לתפארת, אמר לו 'הגנב': 'ליהוי ידוע לה', שלא לי אתה חלק להודות, אלא לאדמו"ר מטאהש". וכאשר ראה שהיהודי לא מבין, גילה לו את הסוד, ואמר לו שהוא לא היה מעולם באנטוורפן, רק האדמו"ר מטאהש ביקש ממנו להגיע אליו, ולספר לו כל המעשה הזה - כאילו הוא היה הגנב - ולתת לו את כל הכסף הזה כדי שישאר במונטריאל ולא יעבור למקום ההוא, ולכן לו אתה צריך להודות ולא לי...!

(הסיפור מתוך 'נועם שיח' - שיחות הגה"צ רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אבד"ק סאנטוב לייקוד)

משולחן הקוראים

בס"ד, לכבוד מכון אפריון לשלמה, המו"ל שיחות של אבד"ק סאנטוב שליט"א

אודות מה שמופיע בגליון "נועם שיח" (דברים תשפ"ו, מס' 307 - "רבי'שע תשובות" - עמוד י"ד) מה שהאדמו"ר מראחמעסטריוקא ז"ל אמר כשהי' בהציון של בנו הר"ר מאטיל ז"ל, עי"ש.

שמעתי בנוסח ג', שאמר הרבי מראחמעסטריוקא, שהתבונן שהקב"ה אבד כל כך, ומה לצרתו נגד הצער של הקב"ה, והוא כעין מה שכתבתם.

והנה כעת אחר הטראגעדיע שהי' כאן במאנסי, עם העקסידענט של הילדה ע"ה בת ר' ישראל אפרים וועבער הי"ו, דיברה אשת הר"ר חיים מאיר (בן האדמו"ר מביקסאד שליט"א חתן רבינו זצ"ל) פיש תליט"א על הטלפון ליין "צפית לישועה", ושם הוסיפה נופך על זה, שאח"כ הי' האדמו"ר מראחמעסטריוקא ז"ל בציון אביו הרה"ק ר' יוחנן ז"ל, ושם בכה, ושאלו אותו למה שם כן בכה, ועל זה ענה ששם הי' בתוך האוהל, וכבר לא ראה את מקום המקדש, משא"כ כשהי' בציון בנו, ראה את מקום המקדש.

בברכה ובאה"ר

הערשיל ראזענפעלד

סגן מנהל ת"ת דחסידי ווישניץ מאנסי

מניא השפ"ו

גב לא לקרוא בסעות התפילה
אד-הקיי"ה בתורה
morashakdashbb@gmail.com

גיליון חודשי לאבות ולבנים
מורא מקדש
בענייני תפילה וקדושת בית הכנסת

בטח בה לב בעלה

הרבי מראחמיסטריווקא זי"ע המתין עד אשר הרבנית הגיעה למקומה בעזרת נשים, ורק אז נכנס לבית המדרש להתפלל, כך נהג לגבי סליחות ראשונות, לגבי תקיעת שופר, לגבי כל נדרי ולגבי ההקפות. גם אם המתינו לו כבר אלפי חסידים, הוא לא היה מתחיל עד לקבלת האות.
נועם שיח, מאת הגרש"ז פרידמן אב"ד סאנטוב

פרקי אבות

הננו בזה להודיע שבס"ד בשבוע זו

פרשת ראה

ילמוד השיעור בפרקי אבות

פרק ה'

הרה"ג ר' שלמה זלמן

פרידמאן שליט"א

רב דקהל סאנטוב לעיקוואד

כחצי שעה לפני תפלת מנחה

בשעה 7:10

בביהמ"ד אמרי חיים

לפיכך הרבה להם תורה ומצוות

שמעו ותחי נפשכם

משולחן הקוראים

בס"ד, לכבוד מכון אפריון לשלמה הי"ו

הנה בערב י"ז בתמוז העעל"ט, דיברתי בכולל של הרב פכטר שליט"א באלעד, על גלות השכינה, גלות האב הרחוק מבניו אוהביו.

סיפרתי לאברכים הרבים מה שהרב שליט"א מספר על מרן ה"ישועות משה" זי"ע וחלום תאונת הדרכים שלו על בנו מרן הרבי מויז'ניץ שליט"א (נועם שיח "די זיסע יארן - פנימי", פסח תשפ"ו, מס' 300).

והארכתי לתאר את צער האבא שחייב לעזוב את בנו בכורו האהוב, כמה זה כואב לו, כמה הוא מתגעגע, אבל אין לו ברירה, שהרי כך **טוב הרבה יותר לאב ולבן**, כדי שיתרחק ולא ימות חלילה בתאונת דרכים.

ואז המשלתי זאת לצער השכינה הגדול על שהרחיק, באין ברירה, את בנו בכורו עם ישראל וכו'. **והזדעזעו כל מאה ושלושים בני החבורה!...**

שמואל ברוך גנוט

בן אאמו"ר הגה"ח "בעל הלוח" שליט"א

לכבוד הרב אבד"ק סאנטוב שליט"א, בעל "נועם שיח"

יישר כח אויפן מוירעדיגע חידוש מיטן סיבה פונעם "ישועות משה" זי"ע צו פארשיקן זיין זון דעם רב'ן שליט"א.

ס'האט מיר געדויערט צייט דאס צו גלייבן, אבער כ'האב געהערט פון אנדערע אז ס'איז אן אלטע שמועה וואס זיי האבן געהערט עטליכע יאר צוריק.

להצדיק את הצדיק!

בהערכה רבה על זכות הרבים שסיפורי עובדות על ערליכע אידן מצדיקי דורנו.

חיים מאיר פינקלשטיין

פון דעם רבינ'ס שטעטל עפולה יצ"ו

וילכו שניהם יחדיו

בשב"ק פרשת ראה (תשפ"ה), שהיתי בבארא פארק, לרגל יומא דהילולא רבא השני של כ"ק מרן הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע. השתתפתי במשך כל השבת בבית מדרשו של רבי, בצל הקודש של שבעת האדמורי"ם שליט"א ממשיכי דרכו.

סעודת ההילולא המרכזית נערכה בצהרי יום השבת, אחר התפילה, כאשר כל הציבור, אלפי חסידים ואנשי מעשה, הסבו יחדיו לסעודת צפרא דשבתא, בצוותא חדא עם כל שבעת האדמורי"ם, ועוד אדמורי"ם ורבנים חשובים שליט"א.

אחר הסעודה, בדרכי החוצה, ניגשו אלי כמה אנשים, אשר ביקשו לשמוע מעט זכרונות מימי קדם, מהשנים הראשונות בתחילת ההנהגה. בתוך כדי שאנו משוחחים, יצא מבית המדרש כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, כשהוא הולך לביתו, מוקף בציבור גדול של בחורים ואברכים, והיה זה מחזה הוד.

בראותם זאת, שאלו אותי האנשים שעמדו שם: איך היה נראה בשנת תשמ"ב, כאשר הרבי זי"ע היה הולך ברחוב? אמרתי להם: הבה ואראה לכם - לא רק בשנת תשמ"ב, אלא גם כמה שנים אחר כך היה נראה כך - הביטו שמה, ותראו יהודי שהולך לבדו לביתו, יהודי זה הוא המשמש בקודש ויד ימינו של הרבי זי"ע, הרה"ח הנעלה ר' יהושע חיים קאסטן שליט"א.

בשנים הראשונות, לא היה כזה מציאות, שיראו את ר' יהושע חיים הולך לבדו ברחוב. כאשר ר' יהושע חיים הלך ברחוב, הלך עם הרבי, וכאשר הרבי הלך ברחוב הלך עם ר' יהושע חיים. רק לעתים נדירות היה עוד מישהו מתלווה אל הרבי, בדרך כלל הלך הרבי רק בלוויית המשב"ק ר' יהושע חיים.

בפרט בשנים הראשונות, כאשר הרבי היה הולך בשבתות לכל הבריתות שהזמינו אותו, אפילו לקצה השני של בארא פארק, היה הרבי הולך

בלווית המשב"ק ר' יהושע חיים. גם בימות החול, כאשר הרבי הוצרך לילך לכל מיני מקומות, היה הולך לעתים קרובות רגלי, וגם אז הלך בלוויית ר' יהושע חיים.

זכורני, כאשר בשנת תשס"ב ישבתי "שבעה" ל"ע על פטירת אבי מורי ז"ל, בבארא פארק, אשר זה היה עשרים שנה אחר שהרבי כבר התעלה לישוב על כס האדמורו"ת, הגיע הרבי לנחם אותי. הרבי הלך רגלי מרחק של שמונה רחובות, ובא רק בלוויית ר' יהושע חיים.

אחר ששוחחנו זמן מה, התנצלתי בפני הסובבים אותי, שברצוני לילך ללוות את ר' יהושע חיים לביתו. ניגשתי אל ר' יהושע חיים, וסיפרתי לו כל מה ששוחחתי זה עתה, ור' יהושע חיים חיך ואמר: זעט אויס, אז ס'איז נאך דא אידן וואס געדענקען יענע צייטן [כנראה יש עדיין אנשים שזוכרים את הזמנים ההם]...

אחר כך, נענה ר' יהושע חיים ואמר: בשבועות הראשונים, אחר הסתלקותו של הרבי זי"ע, ניסיתי ללוות לביתו את הרבי החדש שליט"א, אולם הרבי הלך כל כך מהר, עד שלא היה ביכולתי להשיג אותו, לכן הפסקתי ללוותו...

אחר כך, אמרתי לר' יהושע חיים, שבמשך סעודת ההילולא היום, התבוננתי על הקהל מסביב, ומכל אלפי האנשים שהיו שם, לא מצאתי עוד אחד, שזכה להיות בשעת מעמד ה"לחיים" הראשון, כאשר הרבי זי"ע עבר לבארא פארק, בשנת תשמ"ב, מלבד המשמש בקודש ר' יהושע חיים ואנכי...

ר' יהושע חיים החל לפרט את שמות האנשים שהשתתפו באותו מעמד "לחיים", אשר חלקם כבר נסתלקו לעולמם, וחלקם החיים עמנו לאויט"א אכן לא השתתפו בסעודה. אחד מהם השתתף בשולחן הטהור בליל שבת, אבל אל סעודת ההילולא לא הגיע. לבסוף הסכים עמי ר' יהושע חיים, שלכאורה אכן לא היה בין אלפי המשתתפים, עוד אחד מלבדנו שהשתתף במעמד ה"לחיים" הראשון כאשר הרבי זי"ע עבר לבארא פארק...

גוטע געשמאקע פרייטיג צונאכטס

בשב"ק פרשת ראה (תשפ"ה) שהייתי בבארא פארק, לרגל יומא דהילולא רבא השני של כ"ק מרן הגה"ק מראחמיסטריווקא צוקוללה"ה זי"ע. השתתפתי בתוך אמוני עם סגולה, במשך כל ה"שבת יארצייט" בבית מדרשו של רבי, בצל הקודש של שבעת האדמורי"ם שליט"א, ממשיכי דרכו.

השולחן הטהור בליל שבת קודש, נסתיים קרוב לשעה שתים, ואז אמר לי אדם אחד שיש שטערן [כוכב] חדש בבארא פארק, הגה"צ רבי שמואל יהודה זילבר שליט"א, אב"ד "אמונת ישראל", אשר עורך שולחן מפואר, מלא התלהבות והתרוממות, עד השעות המאוחרות של הלילה, בהשתתפות קהל רב, המסביבים כחומה על גבי הפארענטשטעס, ואפשר עדיין בשעה זו להספיק חלק נכבד מה"טיש".

נעניתי להצעתו, והלכתי עמו לביהמ"ד "אמונת ישראל". בהיכנסי לשם נגלה לעיני מחזה הוד, כאשר באישון לילה עומדים מאות אנשים, ומפוזים ורוקדים לכבוד שבת קודש, וביהמ"ד מואר באור יקרות, והאווירה מרוממת עד מאוד.

נעמדתי מאחור והבטתי סביב. לפתע הבחין בי אדם אחד והכירני, וביקש להושיב אותי למעלה, אמרתי לו "תעשה לי טובה, ותשאיר אותי פה", אך הלה לא הרפה, והתעקש שאעלה למעלה, ושאלני "למה אינך רוצה לעלות?" השבתי לו, "אם יושיבוני למעלה, אצטרך להישאר כאן עד השעה חמש לפנות בוקר, ואיני יודע אם יש לי כח לזה". השיב האיש: קודם כל אתה יכול לבוא ולילך מתי שאתה רוצה, כאן הוא "בלי לחץ" ... ושנית, אני אומר לך, שלא תרצה לילך מכאן עד שיסתיים ה"טיש".

בשמעי את דבריו, הסכמתי לעלות עמו למעלה. על שולחן הכבוד ישבו כמה רבנים, והלה רצה להזיז אותם ולפנות לי מקום, אך אני לא הסכמתי בשום אופן, והתיישבתי בקצה של השולחן שם. הרב של "אמונת ישראל" הבחין בי, ונתן לי "שלום", ושאל אותי מה שמי. אמרתי לו את שמי, ואז המשיך הרב ושאל היכן אני מתגורר, אמרתי לו שאני מתגורר בלייקווד. בשמעו זאת, קפץ הרב ממקומו ואמר: דער בעל "נועם שיח"? [האתם בעל ה"נועם שיח"?] אמרתי לו "אכן". אמר לי הרב שאבוא לישיב לידו. אמרתי לו שטוב לי מאוד כאן. אמר לי הרב: אויב אזוי קום איך זיצן לעבן דיר [אם כן, אני בא לישיב לידך] ... ותיכף התחיל להזיז את כסאו אל קצה השולחן. בראותי את המצב, מיהרתי להתיישב על ידו.

הרב פנה אלי ואמר, שהיום "בו ביום" חל יומא דהילולא רבא של הרה"ק בעל "נועם אליעזר" מסקולען זי"ע. הרב שאל אותי אם הכרתי אותו, אמרתי לו שאכן זכיתי להכיר אותו. שאל אותי הרב האם הייתי אצלו, השבתי לו שאכן הייתי אצלו פעמים רבות.

אמר לי הרב: אם כן, יהיה לנו לזכות ולעונג רב שתספרו כמה עובדות מהרה"ק מסקולען זי"ע. אמרתי לו שלא הכנתי את עצמי לכך. אמר לי הרב: יש לך זמן להכין את עצמך, הלילה עדיין לפנינו...

הרב המשיך בעריכת השולחן, ואחר כך שאל אותי אם אני מוכן כבר? ואכן השמעתי שם כמה עובדות מבעל הילולא, הרה"ק מסקולען זי"ע.

אחד מהעובדות שסיפרתי שם, הוא העובדה הנפלאה שסיפר כ"ק אדמו"ר מסקולען-לייקווד שליט"א, שפעם שילם הרבי זי"ע ממון רב ל"בעל דרשן" מפורסם, כדי שיעורר את הציבור אודות שמירת שבת ויסודות היהדות, והלה רימה אותו בצורה בוזיה ביותר, והרבי עמד כל הלילה ליד המזוזה, ובכה בדמעות שלישי, עד שמחל לו בלב שלם (עי' "נועם שיח" מצורע תשע"ט, מס' 124)...

אחר שסיימתי לספר עובדה זו, הפטיר אב"ד "אמונת ישראל" בקול: איך וואלט יענעם קיינמאל נישט מוחל געווען [אני לא הייתי מוחל לו לעולם]...

בהיותי שם, שמעתי מאת אב"ד "אמונת ישראל" דבר נפלא: כאשר נולד לאחד בן זכר, עורכים סעודת "שלום זכר". ומהו הענין בזה? אלא איתא (עי' יו"ד סי' רס"ה בדרישה ובט"ז) שבאים לנחם את התינוק, כיון שקודם לידתו מלמדין אותו כל התורה כולה, וכשבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה (עי' מסכת נדה דף ל' עמוד ב'), על כן באים לנחמו.

אמנם יש להתבונן, מדוע מנחמין אותו דייקא בליל שבת, ועוד יש להבין למה כאשר מתאספים לנחם את התינוק, נוהגים לשנות "בירה" ולאכול "ארבעס" ו"קוגעל"?

אלא, אמר הרב: אכן היה להתינוק הכל, היה לו "עולם הבא" ועכשיו הפסיד זאת, הוא למד את כל התורה כולה, ועכשיו שכח כל מה שלמד. על כן מתאספים בליל שבת, ועורכים מסיבה נאה, שותים "בירה" ואוכלים "ארבעס" ו"קוגעל" ושאר מיני מטעמים, ובה אומרים לתינוק: זאלסטו וויסן, דו האסט טאקע אלעס פארלוירן, אבער איין זאך גייסטו האבן, דו גייסט האבן גוטע געשמאקע פרייטיג צונאכטס, דא אויף דעם וועלט!!

[דע לך, אכן הפסדת הכל, אבל דבר אחד יהיה לך, בעזרת ה' יהיה לך לילות שבת טובים ונעימים, כאן בזה העולם]

בגימטריא "נועם שיח"

אחר ההתרחשויות שאירע בשב"ק פרשת ראה (תשפ"ה) כאשר השתתפתי בשולחנו הטהור של הגה"צ אב"ד "אמונת ישראל" שליט"א, התקשר עמי הרה"צ רבי ישראל האגער שליט"א, מגדולי המשפיעים בקרית וויז'ניץ-בני ברק, בנו יקירי וחביבי של כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-בארא פארק שליט"א, ואמר לי ששמע מה שאירע שם, שבמהלך השוה"ט סיפרתי עובדות קודש מהרה"ק בעל "נועם אליעזר" מסקולען זי"ע לרגל יומא דהילולא רבא.

ואמר לי הרה"צ שעלה ברעיונו, ש"נועם שיח" עולה בגימטריא כמנין "נועם אליעזר"...

לכבוד שבת קודש

בימי החנוכה (תשפ"ג) השתתפתי במעמד הדלקת נרות חנוכה אצל כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען-לייקווד שליט"א, אחר מעמד ההדלקה ערך הרבי שליט"א שולחן לחיים ונשא מדברותיו. ובתוך דבריו סיפר ששמע מאמו הרבנית הצדקנית ע"ה, שפעם אחת בליל שישי כאשר עמדו במטבח והיו עסוקים בהכנת המאכלים לשבת קודש, לפתע פתאום נכנס זקינו הרבי בעל "נועם אליעזר" מסקולען זי"ע לתוך המטבח. העוסקים במלאכת הבישול נשתוממו לראות את הרבי מבקר במטבח, כי היה זה דבר נדיר מאוד שהרבי יכנס למטבח.

פנתה הרבנית ע"ה ושאלה את הרבי "במה אפשר לעזור?", השיב הרבי: באתי לראות האם כבר אמרו בשעת הכנת המאכלים "לכבוד שבת קודש", והרבי זי"ע הניח את ידיו הקדושות על הקדירות המלאים במאכלי שבת שהיו שם, ואמר "לכבוד שבת קודש".

אחר מעמד הלחיים טיש, טרם שיצאתי מביהמ"ד, מסרתי לידי הרבי שליט"א את הגליון "נועם שיח" שהופיע לקראת שבת חנוכה. הרבי קיבל את הגליון ברוב חביבות, והניח את ידיו על ה"נועם שיח" ואמר: אנו עומדים עכשיו בליל שישי, "לכבוד שבת קודש!"...

